

АНЫЯНДАН АЛДАРЛЫГ

Ак-Довуракта даг-дүгү комбинатынын даг-дүгү бажычылары. Арылгаа фабрикасында хей кат бажычылар бирээни кырында

Чектиң бири каталыгына кирген, даг-дүгү комбинатынын бажычылары. Арылгаа фабрикасында хей кат бажычылар бирээни кырында

„ДЕМИР-ШИЛГИ АБТТЫГ ТЕВЕНЕ-МОГЕ“

1947 тылда бир-ле дугаар унган тоолор чымдыгына С. Сары-бол мында деп бижээ: «Тываның түс-түс чыгдар өртүп келген демиселинин — төөгүзүңү ханы дүвүнчө хал көрүп көргө, оон аас-чогаалы көчүрүп байдак». Моон бир керечин — «Демир-Шилги абттыг Тевене-Мөгө» — деп, Ооржак Чапжыкович Чанчы-Хөвүн ыткан тооларынын чымдыгы.

Тыва тооларыны бо үндүрүлгө хамарыштыр сая-ч, бодалыны бижикселим. Кызыл даштыг бо номну Ш. И. Кулар чүрүк каагала-газы-биле чедимчелги түргө-канын көрүшкөн, дарааында арыныче алып кирип олур мен.

Номнуң нилги азын эгээл «Демир-Шилги абттыг Тевене-Мөгө» тоол. Бо магнитофондон бижээ болган 1957 чылда үнгөниден долу, дылы чечен, тангыс-лаас сөс кагдымаан, артында ааар анын беин ол хөвөр бижип турар. Тоолуң кижи тоолун катан-катан мгышаан, оң сайырадып олурары бижиңгир. Тоолуң еке кезин арай кыскаларды берген — ол тоолуңун бодалуң хөвө. Иччалда-лаас сөжөндө бижи аскерлишкенинде аныда, бир чымыг бижиңгир, мөс чүрү бар. Чүл дие номнуң чээрби сески армыдан чээрби тоосуңуңе номчуң бар чыды-рыныска, бодалуңуңунуң хамар-лааа чогу илден апар.

Канымы-Мөгө-биле оон аалыңче талаадың бар чымдыгы, ам-лаа тилеэне-ле, Канымын Улуг-Ан мөгөң айтты салып келер, оон Шубу-Сары канымын олуг Тайга-Сара-лаа айтты. Сайың-оол «Эң биче мен Төргө-Кара канымын олчалап чаалап алган сен» — деп келер, а помдан оңу номчуваан болгай бис.

Бо тоолуң мурунда парлаан-биле дөңсөп көргө, алаң чүдүрүп кагдыңан: Төргө-Кара канымын оорлапкан, чет-тирбейн баары, чүртүңа ма-паткай алаан олчалап апар-ган Кучун-Хуучуң баскан келер, Канымын тилеэни

болган Төргө-Кара канымын дөңсөп көргө, алаң чүдүрүп кагдыңан: Төргө-Кара канымын оорлапкан, чет-тирбейн баары, чүртүңа ма-паткай алаан олчалап апар-ган Кучун-Хуучуң баскан келер, Канымын тилеэни

Тываның черинде кыш хун келген турум-буру болуңун эргениче кирип, чокта чаа-ла комбайныны болган тракторларны көмөкчелеп чоруп турган ховуларын ак хар шугаап алган.

А хоорайны чурттап-коммунал ажал-агыг эргелин бо-оруга-чарыталыг уастогунуң чымыкты-парыттыг ажал-агыгын дөңсөзүң — чымык инит тулум үзөң салгыска көрер.

Чымыкты-парыт к т и г ажал-агыгын улуг мастери Вера Ивановна Сидороваң аалчылары кезеде хой болур. Баалың-бир байралга — чок кижиниң хар тарлаан хунуңе, кудуга азы калдың-бир ажал үткү алыртыга хөргөзүр чечектер салып алыр дөң хоорайжылар, байыскалар аалчылар үзүл-үзүл-биле бижээ чотур. Хары-лаа тускый ном кылды үтүрү-де, калдыг деп?

Помлуң мындыг четпес чүдүлгөң деметгезе чотур:

1) Тоолуң каталыгына чымдык аныда, сөс каталыгына чымдык үзүм чүрүмчүткан бол-за эки. Чээрби үлүкү арында чангыс дөңсөп сөзөсө, «сөс сен бе» деп сөстөр 11 катан каталыг, чугааның шымчарын бакыраптың турар.

2) А-Хөвөң хамарың (225-ки арында) ийи ууда каталыг берген.

3) Бижик деметкериңин частыгыңар хой, а «каа» — хаан (арың 168) «ажы-та» — ажы-төл (арың 263) дөң хөвирлүп үжүк частыгыңары таварың турар.

Билдиге сөстөрүң арын-ны алаанга тайлапканың номчуңкуча таарымчалыг. Бо тоолуңа ному — нинти үткү-шары бижик, чүдүлгө терек, ном.

Б. БОЛАТ-ООЛ.

Нефтичлерин хоорайы — Нанжикаска Казаның химия-технология институтуң салыры амыттыңан. Ол эади өөредилге чери нефть болган газ болжаарыдыр бүдүрүлгө, синтетиктиң каучук заводтарыңа болган

Татарияның Камск индустриал-дыг районуңуң шинэ үстүрүңе инженерлерин белеткер. Амың уеде оон хуудуску болган кезеңки салбарларында мун хире студенттер өө-рөң турар.

(СЗТА).

ИНСТИТУТУН ЧАА САЛБЫРЫ

Нефтичлерин хоорайы — Нанжикаска Казаның химия-технология институтуң салыры амыттыңан. Ол эади өөредилге чери нефть болган газ болжаарыдыр бүдүрүлгө, синтетиктиң каучук заводтарыңа болган

МЕРГЕЛДЕЙГЕ ЧАГААЛАР

«КИНО КӨӨРҮНҮН ШЫЛАНЧЫН»

Мындаг чугааны Мур-Акс суурун: Култүра, бажы-ныга кино болуп турган үе-де бо-ла динчан болур. Чүгө дээрге кино үнүп эгелей бээр билек кирип кээр. «Коочулут аары» бисте шуут чаңыл

болган. Кинонуң үнү дынаал-бас, көстүрү багы, бүдүртүң. Оон чылдагыны-биле «Уу!» «Тога көзүңбейн тур!» дөң алы-галар оон-моон чаңгылаңы бээр.

Киномеханиктер боттарыны онзаашкан ажылыңа шуут хары-салга чок, чүгө дээрге үн-дүрүр ужурул киноларын ху-дус хынап албаан болур. Оон

РЕДАКЦИЈАНЫҢ АДРЕСИ: 1667000

Тыва АССР-ин Министрлер Чогуудыңа Ном түдүрөр чер, полиграфия

Дагдан каскан руда бо-баазарыңаң дыка хей ордуңарын эртекш, аааа кел-лр. Бийа яам-бүрү маша-ларның дуазы-биле даш-тардан даг-дүгү адылап, арылгаа, байлажымдыр турар.

Чектиң бири каталыгына кирген, даг-дүгү комбинатынын бажычылары. Арылгаа фабрикасында хей кат бажычылар бирээни кырында

Бирги каталыг бүгү дөңсө-гөң хамарыштыр сая-ч, бодалыны бижикселим. Кызыл даштыг бо номну Ш. И. Кулар чүрүк каагала-газы-биле чедимчелги түргө-канын көрүшкөн, дарааында арыныче алып кирип олур мен.

Номнуң нилги азын эгээл «Демир-Шилги абттыг Тевене-Мөгө» тоол. Бо магнитофондон бижээ болган 1957 чылда үнгөниден долу, дылы чечен, тангыс-лаас сөс кагдымаан, артында ааар анын беин ол хөвөр бижип турар. Тоолуң кижи тоолун катан-катан мгышаан, оң сайырадып олурары бижиңгир. Тоолуң еке кезин арай кыскаларды берген — ол тоолуңун бодалуң хөвө. Иччалда-лаас сөжөндө бижи аскерлишкенинде аныда, бир чымыг бижиңгир, мөс чүрү бар. Чүл дие номнуң чээрби сески армыдан чээрби тоосуңуңе номчуң бар чыды-рыныска, бодалуңуңунуң хамар-лааа чогу илден апар.

Канымы-Мөгө-биле оон аалыңче талаадың бар чымдыгы, ам-лаа тилеэне-ле, Канымын Улуг-Ан мөгөң айтты салып келер, оон Шубу-Сары канымын олуг Тайга-Сара-лаа айтты. Сайың-оол «Эң биче мен Төргө-Кара канымын олчалап чаалап алган сен» — деп келер, а помдан оңу номчуваан болгай бис.

Бо тоолуң мурунда парлаан-биле дөңсөп көргө, алаң чүдүрүп кагдыңан: Төргө-Кара канымын оорлапкан, чет-тирбейн баары, чүртүңа ма-паткай алаан олчалап апар-ган Кучун-Хуучуң баскан келер, Канымын тилеэни

РЕПОРТАЖ

Тываның черинде кыш хун келген турум-буру болуңун эргениче кирип, чокта чаа-ла комбайныны болган тракторларны көмөкчелеп чоруп турган ховуларын ак хар шугаап алган.

А хоорайны чурттап-коммунал ажал-агыг эргелин бо-оруга-чарыталыг уастогунуң чымыкты-парыттыг ажал-агыгын дөңсөзүң — чымык инит тулум үзөң салгыска көрер.

Чымыкты-парыт к т и г ажал-агыгын улуг мастери Вера Ивановна Сидороваң аалчылары кезеде хой болур. Баалың-бир байралга — чок кижиниң хар тарлаан хунуңе, кудуга азы калдың-бир ажал үткү алыртыга хөргөзүр чечектер салып алыр дөң хоорайжылар, байыскалар аалчылар үзүл-үзүл-биле бижээ чотур. Хары-лаа тускый ном кылды үтүрү-де, калдыг деп?

Помлуң мындыг четпес чүдүлгөң деметгезе чотур:

1) Тоолуң каталыгына чымдык аныда, сөс каталыгына чымдык үзүм чүрүмчүткан бол-за эки. Чээрби үлүкү арында чангыс дөңсөп сөзөсө, «сөс сен бе» деп сөстөр 11 катан каталыг, чугааның шымчарын бакыраптың турар.

2) А-Хөвөң хамарың (225-ки арында) ийи ууда каталыг берген.

3) Бижик деметкериңин частыгыңар хой, а «каа» — хаан (арың 168) «ажы-та» — ажы-төл (арың 263) дөң хөвирлүп үжүк частыгыңары таварың турар.

Билдиге сөстөрүң арын-ны алаанга тайлапканың номчуңкуча таарымчалыг. Бо тоолуңа ному — нинти үткү-шары бижик, чүдүлгө терек, ном.

Б. БОЛАТ-ООЛ.

АНЫЯК АҢЧЫГА

Аңчының ажылы солук бол-ган хуудуңуң. Оон-биле чеге-лештир хуудуңуңды аңчы чүгө бодалуң карак-кызыл кыш-биле келер алыр. Оон-кар-ка, бижик хол, шымдык болуру дээр, аңчы кижиге эргексө чугула чүдүлгө-ле хой. Билдиге болганда, чамдык эштерин аңчы дээрге үткүт, мызгуулап болур алжыри черде шын эвес. Хоочун аң-чыларын үдөгөр-чиңгиз элдер-ген, оларны байлак дуржу-газын шимчеген хой-хей анык аңчыларын хуудулап хун бүрү олур турар.

Тайгага баптаңгы анжаа-кыпче атыттын турар анык кижилер баш үдүр үнелг ан-нар кештерин үргөдөк чокка дугаар дээр бо талаа-биле чепес-херексел, оң-бикел, напка, дузакты аңчылары-ның талаа-биле дуржулаптың

ЧАА ШИЛЕР

Ала-чуртуд Улуг дөңы-ның чылдарында совет үле-сү эрес-маалыг үзүлгө-лөрүн алдаржыдып турар ши-лерин тургузуп, оңу чоң ба-раалдагы Тываның хөг-жү-шүн театрының эки чаң-чылы болуп берген. Амың 38-ки сезонда база ийи шилер: А. Салыкының «Баран-дык урут» болган Н. Анжы-лов «Совет дугула» деп шилерин бодалуң реперту-арында кирген.

«Баран-дык урут» анык режиссер Кадор-оол Сагды тургузуп турар, ол болза Вахтан-гов атыг театрга Евгений Си-моновтуң удурулганы-биле практиканы эркен.

Развельчик Нина Спичкович берген, иччалда-лаа чаагай, ажылың дугайыңа, оон

урууңа кинолар үзүк, дедир долгаттынган, залдың чырың өжүп, хыл, карак чыдыры-галдырып-ла турар. Оон ийа-й бир конуп шылаңгы чүе — кино айткан шагында эгеле-сөс, иччал-ла 15—20 минута ажа бергенде эгелээр. Чангыс чөң-бо чылдын оңтөбүн 29-ла кезеңиниң 9 шақта чар-лаан каан кино 10 шақ ажалы турда эгелээр. Чүгө ийа-йаар орантайны тодалгаарга ки-но үндүр апараттын бир херекселлик өскө организа-циялап апарган, оңу механик хундус албайн, чүгө кино шагы чедип кээр эскерип кааш, оңу сүрүн чорта шақ

орайтааны кирген. Бо чүгө чангыс таарылаа эес. Кино-нуң мындаг багыт үнүп тура-ры киномеханиктерин (кол киномеханик А. Хертеп) чепес ажаллап, ажылыңга хары-салга чок чоруп херексел турар. Чамдык киномеханик эес, өскө кижилер беин кино механиктер берген тургулаар.

Кино чөрө дээр келген чо-ну хундусуң, көрүктүрүк ку-дурлук бараан болуру — анда ажаллап турар кижилер-ниң дөң хуудуңуң. Бир эес олар ол харысалгазын үтүп турар болза, оларны шимчедип, хемчег алырын чотур чер-лер.

Кызыл, Шетинков-Кравченко кудуңуң, бажы № 3. ТЕЛЕФОНАҢ: Редакторуң 24-63, редакторуң оралжыларыңың 35-24, пробага-ла кылдыңың 23-54, тарымсалгаңың секретариңың 23-35, партияң амы-рал кылдыңың 37-13, култура кылдыңың 23-54, кезе ажал-41-27, информация база совет тургузуп кылдыңың 20-60, буга-ларыңың 31-75, корректорларыңың 27-41. Солун келбей барганда 32-75 телефоңе долгаар.

«бүдүзүл турат турар. Бажының ээи, хууду-чел Уйуңуң арай дөң чок-лаа бол, хуудуңуңуңаан, алаң-сурап келген аалчыла-рынның айттырларыңа до-чу, тодалгай харылап орду. Калы кырымыңаң чай чок ораныңа ийаары ол ийикпе, азы черле чаңы ийикпе кижиге, бажының эр ээи — фабрикала слесарь Чапа-Монгуш чөм хайындарар бөзөлиге ажаазырлар тур-ганың соонда, стол кырыңа азы-чөмүн дөңсө берди! А үшүк каластың өөрөнчү-нүң Серге ала-незиден чөңсө-редип алган, даштын шим-э-ни алыңары өөрүңе ма-напты.

Ала-незиден бичиниңде-ле чарлап, өсүс артың Уй-уңуңа 1962 чылда Аксы-Барлык ортумак школаның дооскан. Ынаң чаа-ла тууду-сууру эгелээр. Ак-Довуракка ажалчылар оңа негеттинип турарын аныктар солун-сет-күлден номчул-ла, улустан дашыңа-лаа турган болбайн аан. Ол улуг, амызыңа-лаа билдигең бүдүрүңе чери ча-лар ол дөң чалым чүрөктерин чогу-на харын улуу-биле ма-

гаалды. Билдигеңи-биле ийиксидип турган дие, хө-рөм чок.

Ол чылын школа дооскан анык кыс Ак-Довуракта даг-дүгү комбинатында ажал-даар дээр чедип кээр, оон удуруңуңуң уруңуң өскө өөрү-биле кады, комсомолчу тутуңа тууңуңа, өөредип корудуңуң. Олар Свердловск областың Абаст хоорайга барган, көр хаман чок, ү-жөн чорбаан дөң-херексел-дер-биле таңыңың, оларны ажал-аңың, ажал-чаңың кө-рүп, билдип, чуралар-түгөңөң, чоңаң-ээртен эгелээр. Ала-й айттар эртенде, Тывааң барган болук аныктар өө-редилгени болган практиканың чедимчилиң дооскай. Уйуңу-паң дер шилер бажыкыңың аңа деп шилериниң холга а-хан. А ол дер шилер ийи-бү-рү үрүмчээр, дээрбээр ма-наптар, шүдүкүчүл дээр-ле чоруп бээр.

Аныктар Ак-Довуракка келгеш, пазы-бүрү тускай э-термелерин аңы-биле ажал-лап керткен. Азыңаң кел-жээ, кызыңкай Уйуңуңа удаваанда-ла эш-өөрүңүң, оон соонда бүгү фабрикаңың

коллективиге билдигиң ки-жилерин, бирээң апарган. Оон шүдүкү ажал-аңың ө-р-тектиң маңналар, хуудулаа бижиктер-биле каш-лаа дем-етгелээр. А биче сөткидип Уйуңуңаң коллективигиң ол маңталын шимдилер дээр, бо-дунуң тускай билдигиң докта-маа беидип, мергежилдиг бе-лиңче улам-на халбааталып үнүп ортал. Оон тодалгай барымдаазы — анык тыва уруг ам 4-кү разрядтың ажал-чыны. «Машинист» деп тускай эртемниң аңы-биле эд бекке чаада чөткөң ол-дур.

Уйуңуңаң Монгуш бөдүрү-гөс үнү-хууңуң долдуң бол-ган ажык күсөдип турарың-дан аныда болуңуң арга-дур-жугаңың эш-өөрү-биле сол-чот, Кызылда политехнику-мун ийикпе Ак-Довуракта профессионал-техниктиң үр-лүшчөң практикалаан сур-гууларың дагынып алган, оларны ажал-иңиң «ажы-лыңа» өөредип, совет ажал-чы кижиниң төлөткү үдө-ри-биле кижизип турар.

Уйуңуңаң Монгуш бөдүрү-кады ажаллап турар эштер-ип, оларның азында на-йралыңың, бот-боттарыңа

ЧЕЧЕКТЕР

он уш чыл бурунгаар шин-гелдип аң эгеледим. Түнөл багыт эвес болган — күзүңнм чедип ап, магадыг үнүштерин өстүрүңиң чажытарын би-лип алдым. Чечектериниң үр-дүңнериң Москвада тускай баазаңа чажыдып ап турар бис, үзө кезип сааларыңа бе-зин аны-бүрү сөс сорту эс-түрүп турар бис — деп, ол чугаалап, уламчылады.

Хоорайны чаагайжылар херекке бистин кирип турар улугуус эвээр эвес. Чүгө бо чылын беин 300 мүн че-чек расаданың өстүрү тур-ган, 325 муну өстүрдүс.

Чечек өстүрүңе ийак кижилерге база-ла улуг ду-аңы көргүзүп, оларга 14 мүн амыг расаданы берип, арга-сүмөн каттыңыс.

Вера Ивановнаң чала-ның дугулар чечек өс-түрүр черин сонур-гал чоруптуус. Элөөң уламды берген хөргөжөн кя-жичаа үнүп келген чечек-терин дөң саважыгаштарже эде олуртуп тур.

Бо болза, бистин хоо-чуварымыңың бирээң Ве-рокия Георгиевна Карелна-дыр. Ол чечек өстүрүңе сөс чыл ажыг ажаллап, бо-дунуң ажалыңа дөңдүр ме-ргелешкениңиң бирээң — деп, улуг мастер оон дугайыңа чугаалады.

Чечек дээр кижиниң амыдырлыңың чарыбас кезе-де, Иччангаң өг-бүлө бүр-түңгө ол кызың-лаа, тайың-лаа турар ужуруң. Мен хуудуңа чөңкө ынак хой ө-бүлөгөң хамаатыларың билер мен. Олардан үлөгөр алыр, чечектер дөңсө-гөң чүгө тайын эвес, а чылым дөң ээинде органи-заастар болза эки деп, Ве-рокия Георгиевна чугаалай-дыр.

Оон ырак эвесе база бир хөргөжөн кижиге калбары та-раан чечектериниң бок үнү-штерин аажок хыначалыг ап-тал тур. Ол — Юлия Афанас-ьева Кузмина болду. Хо-чуңуңуңуң бирээңиңе сана-дып турар бөдүң ажалчың чеди чыл дургузунда чечек өстүрүп, чаагай үлөңи бүдү-рүп турар.

Мөң өстүрүп каан че-чектерин кижилериниң өөрү-шкүн кастаап, амыдырлың улам солун болдуруңаңа бараан болуп турарыңа чо-гаарларың мен — деп, Юлия Афанасьева чугаалай-дыр.

Анык ажалчың Валентина Савинага ужурашканыңыс солун болган.

Өөрү чечек өстүр-үңе мени өөредип каа. А мен ажалыңа чаңыңа берген мен.

Чымыкты-парыт к т и г ажал-агыгын чечек өс-түрүңүңүң беш чымын шим-чилгит чымың эки көргүзү-лөрдү долдураар. Олар бо чы-лын 33 мүн рубльге яны-бүрү чечектерин өстүрү тур-

гаш, 38 мүн ажыг рубльге чугаалады.

Ч. ЧУРУКТА: иураңкы ажал-чы, чечек өстүрүңүң Е. Г. Карелина өстүрүп турар че-чектериниң азында.

Авторуңуң фотоу.

ЧЕМПИОНАТТА

Шидыра талаа-биле Тыва АССР-ин чемпионат дээр маргылаада эркен даштанар хундере уламчылаан.

Политехникумун сургуулу В. Луканов Улуг-Хеминг шидыраачы К. Кыргыс бешки салгыда улап алган. Бешки салгыда ийаары Ю. Беловту уткан В. Смирнов алдыгы оюнда анык шидыраачы В. Лукановка уттурган каан.

Чокта чаа ийил разрядчы-ларын ортуңуңа чемпион болуп бири разрядче шил-дир башкы А. Борзенко кү-дөңгү салыры турар таб-лазыңың кири бижик, бугу-редип ийи тилегиңиң чедип алган. Ол Ак-Довурактың чемпиону В. Урусов биле Кы-зылдың төлөзүн Ю. Беловту бешки, алдыгы салгыларда уткан.

Хоочун башкы, шыраак шидыраачы Б. Хомишук Кы-зылдың № 1 школаның өө-реникчи В. Селверстов-би-ле бешки салгыда ужураш-каныр. Оон удуруңуңуң те-орының кири билдирп кө-гүсө-лаа, туружук баксыраан, дуржулагыг бириң разрядчы-га дүжүп берген. Б. Хо-мишук дарааында салгыда В. Урусовту чээрби шаа

ЧАА ШИЛЕР

маалдыг амыдырлыңың болган маалдыг амыдырлың дугайыңа ол шиле чугаалап турар. Ол маалдыгын ролон артистер Мария Солун-оол болган Дадар Барымаа одар ойнап туралар.

(БИСТИН КОРР.).

Н. ДАВЫН-ООЛ.
Монгуш-Тайга рай.

УЖУРУ ЧҮЛ?

Кижиге бүрүз култуураң даштанып, кино, концерт кө-рүп күзээр. Ылаң турбузе бистиг Хоу-Акс суурун Култура бажының ажалы суураан. Ылаа киномехани-гиде Анатолий Рыбинский дээр анык оол чокта чаа ажаллап эгелээр. Оон бээр-ле

бистиг чангыс-лаа катан орта-ны хөргөсү бергезээр. Ки-номеханик ажалыңа хары-салга чок, апаралары, херек-селерин баш үдүр белекел ал-бас, көрүктүрүң хундусе-сөс. Кино 25—30 минута озадан эгелээр. Черле орта көргүсөс, булутуң-лаа апар, калдарың ужу-кызың-лаа көзүңгүзээр. Чамдык каа-лар халык чоруп бээр, оон урууңа кинонуң чүгө чар-тың көр ужура таварышкы-лар бис. Эң илаңың «Изиң каа», «Хоругуң ынакшы» деп киноларың ийаар көргүсөң. Киноне билеттерин хынап

дирер кижи беин чок. Хун-чү-не көргө өскө-өскө ул-тар хынап, халас-даа кирип турар. Чамдык бичиң оолдар-даа «хынактыңа» берген тур-гулаар. Кино көрүңүң байла-ды мындыг болганы-биле суу-руң чурттагычлары киноже эвээр кезип турар апарган — чүдүдүрүң. Бо талаа-биле Култура бажының ди-ректору Василий Васильевич Кузнецов чүңү көрүп турар прги? Моңу сайгарып көөрүң Мерген Мергенович силерден дилдигең.

З. СЕМИС-ООЛ.

дугалажыгың дугайың олаа чымы-биле чугаалам. Олар үрүңүчү сүмөскай, э-тиг-деминг ажаллап туралар.

Анык коммунист Күш-ажылдың Кызыл Тук орден-ниң эдалекчын У. Монгуш чүгө бөдүңү тускай арте-мин эвес, харын нинте билдиги доктаамал беидип, комби-натта организааттыңан «Экономиктиг билдигиңиң үн-дүңнениң» өөренир школа-ның кичээлдериге ийлекей-лиг кирип турар.

Ак-Довуракта «Тыва даг-дүгү» тууду эргелелиңиң парт-кому. Ылаа хундусе самбы-рамыңа кириер мурнакчылар-ның чүрү-хөртүң чыгган, ажал-хөргөң тодалгайаң биж-жүн туралар. Шилдигиң-перин аразыңа фабрикада дерлагелер бажыкыңың Уйуңуңаң Тудушова Мон-гуш база бар болганыңа, оон дугайыңа парком ажалла-чыларыңың маңталыг, чымыг сөстөрүңе сөткөлиңиң өө-рээр бис.

Б. ОНДАР.

ЧУРУКТА: У. биле Ч. Мон-гуштар боттарының бажыңа-ла. С. ФЕОКТИСТОВТУҢ фотоу.

дугалажыгың дугайың олаа чымы-биле чугаалам. Олар үрүңүчү сүмөскай, э-тиг-деминг ажаллап туралар.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

НОВАЯ 20-ДЕ
КЫЗЫЛДАН

18.30 — «Анык дөңгөңүлөр». Школачыларга дамчылаа. 19.00 — Киножурнал. 19.10 — Телемелээр. 19.25 — «Алаң-кага дүң». Документалдыг фильм. 19.35 — «Бистиг пазе-тавыс». Дамчылаа. 20.05 — Телемелээр (орус дылга). 20.15 — Чаралар, реклама. 20.20 — 22.45 — «Камгала бол-ган хымыс». «Агарың черде болбас». 3-кү фильм. «Сөөлү туруш». 4-кү фильм.

Редактор В. С. ШАРАВИН.

КИНО

НОВАЯ 20-ДЕ

«НАПЫРАТ». Иван Ва-сильевич профессионал солун турар 3.40, 11.30, 13.20, 15.10, 17.00, 18.30, 20.40 шактарда. «КАА-ХЕМ». «Чер кырыңа тайбыңың херэ дээр» 15.00. «Хөргөжөн чуртагыңа-да эрлер» 16.50, 18.40, 20.30 шактарда.

«ВОСТОК». «Муму» 15.00. «Бачыг чөң кырында амы-дырлар» 16.50, 18.40, 20.30 шактарда.

«ПИОНЕР». «Силерге көр-гүзүп берер» 9.00, 10.45, 15.00. «Салыкыңуңуң чери» 12.30, 16.50, 18.40, 21.00 ша-ктарда.

«ЭНЕРГЕТИК». КУЛЬТУРА БАЖЫНЫ. «Киночымыды 16.30. «Эртенелер азын чара шаалаңы» 18.00, 20.00 ша-ктарда.

ЧАРЛАП

1973 чылдын декабрь-ның 1-ден эгелеп, Кызыл-да куруениң башкы ин-ститудуңуң математика кафедрасының чангыга бот-өөредилгелиг белек-кел курстары ажитты-нар. Анаа бистин инсти-тутуң физика-математи-ка факультетинде кире-рин күзээр ортумак шко-лаларың 10-ку класста-рының өөреникчилерин болган кезде черлерде чурттап турар ортумак эртемниң аныктарың ху-лээп алыр.

Ол курстарга өөрени-рин күзөөн башкы ин-ститудуңуң математика кафедрасының эргелек-чиңиниң адыңа билдир-ишкени бижип, бодалуң адрезин, школазың азы ажал